

Вих. № 158 від 23 лютого 2021 року

**Заступникові Міністра розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України
панові Романішину О. В.**

**Директорові Департаменту розвитку
сфери інтелектуальної власності
Міністерства розвитку економіки,
торгівлі та сільського господарства
України
панові Демчуку А.В.**

Пропозиції до Проекту наказу Міністерства
розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
«Про затвердження Регламенту Апеляційної палати
Національного органу інтелектуальної власності»

Шановний Олександрє Вікторовичу!
Шановний Андрію Васильовичу!

Асоціація правників України (далі - Асоціація) є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує понад 6 000 правників із метою сприяння втіленню в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудові правової держави та розвитку юридичної професії.

До лав Асоціації входить значна кількість провідних експертів із різних сфер науки та практики, які у свою чергу, володіють унікальними знаннями і широким практичним досвідом у відповідних галузях.

Зокрема, на базі Асоціації функціонує Комітет з інтелектуальної власності, серед пріоритетів і завдань яких є робота над найбільш актуальними питаннями профільного законодавства.

26.01.2021 на сайті Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України опубліковано для публічного обговорення Проект наказу Міністерства «Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності» (далі – Проект Регламенту).

Комітет АПУ уважно розглянув Проект Регламенту та просить врахувати надані пропозиції.

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ В 2021 РОЦІ

АVERLEX

ARIO

ASTERS

ПАРТНЕРИ

АЛЕКСЕЕВ
БОЯРЧУКОВ
ТА ПАРТНЕРИ

ВАСИЛЬ КІСІАЛЬ

VB' PARTNERS
law firm

ЮРИДИЧНЕ
БЮРО

ЕГОРОВ
ПУГІНСЬКИЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

LCF

LAW FIRM
SJS GROUP

MORIS

С

Sokolovskyi
and Partners

КУШНІР, ЯКІМЧУК ТА ПАРТНЕРИ
ПРАВНИЧА ФІРМА

1. Комітет АПУ застерігає про те, що Проект Регламенту містить ризики порушення принципів відкритості та прозорості діяльності Апеляційної палати.

Стаття 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» визначає, що діяльність міністерств та інших центральних органів виконавчої влади ґрунтується на принципах верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, безперервності, законності, забезпечення єдності державної політики, відкритості та прозорості, відповідальності.

Стаття 2-2 Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності» встановлює гарантії незалежності Апеляційної палати та експертів Національного органу інтелектуальної власності, а саме: діяльність Апеляційної палати ґрунтується на принципах законності, неупередженості, **незалежності, прозорості**, достовірності, колегіальності, кваліфікованого кадрового забезпечення.

Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 402-р визначає, що **прозорість діяльності національного органу інтелектуальної власності забезпечується шляхом: проведення громадського та професійного моніторингу діяльності зазначеного органу** (створення наглядової ради, участь засобів масової інформації на засіданнях апеляційної палати, публікація відомостей про засідання апеляційної палати, засідання спільних комісій та дорадчих органів, транслявання в режимі реального часу засідань колегіальних органів, створення електронних справ та можливості платного в режимі реального часу доступу тощо).

Разом із тим Проект Регламенту не містить норм, які забезпечують дотримання принципу незалежності, відкритості та прозорості діяльності Апеляційної палати, що є тривожним та недопустимим сигналом повернення до тоталітарних підходів організації діяльності державних органів.

2. Про запропонований у Проекті Регламенту підхід до формування складу Апеляційної палати.

2.1. У Проекті Регламенту передбачено, що Апеляційна палата формується лише з працівників Укрпатенту за результатами співбесіди з комісією з формування складу Апеляційної палати у складі п'яти членів, яку очолює керівник Укрпатенту.

За такого підходу процедура формування складу Апеляційної палати є закритою та непрозорою, оскільки рішення про включення осіб до членів Апеляційної палати ухвалюється Укрпатентом – органом, рішення якого переглядається Апеляційною палатою.

Такий підхід суперечить європейській практиці формування Апеляційної палати, а також протирічить принципу незалежності, закладеному у статті 2-2 спеціальних законів та принципам відкритості і прозорості, передбаченим Законом України «Про центральні органи виконавчої влади».

Зважаючи на викладене, Комітет АПУ пропонує підхід, за якого Комісія з формування складу Апеляційної палати має бути сформована з незалежних членів. Наприклад, у такому складі: представники Мінекономіки, представники Укрпатенту, представники професійних громадських об'єднань у сфері інтелектуальної власності, представники наукових установ тощо.

2.2. У Проекті Регламенту пропонується, що членами Апеляційної палати будуть виключно працівники Укрпатенту.

Зважаючи на те, що Проект Регламенту не містить положення про те, що Апеляційна палата є структурним підрозділом Укрпатенту, Комітет АПУ вбачає такі ризики.

Чинний склад Апеляційної палати Мінекономіки свідчить про те, що її членами є особи, які виконують цю роботу додатково до своїх основних трудових обов'язків. Відтак, наявна ситуація коли експерти Укрпатенту або керівники структурних підрозділів, які проводять експертизу, можуть бути одночасно і членами Апеляційної палати.

За такого підходу, з огляду на те, що всі висновки Укрпатенту за результатами експертизи завжди узгоджуються з керівниками відповідних структурних підрозділів, включення цих осіб до складу Апеляційної палати суперечить принципу незалежності, призводить до ухвалення рішення в умовах явного конфлікту інтересів.

Разом із тим Проектом Регламенту передбачена можливість створення структурного підрозділу для забезпечення діяльності Апеляційної палати.

Тому, Комітет АПУ підтримує позицію щодо формування Апеляційної палати як структурного підрозділу Укрпатенту. Це дозволить виконати вимоги профільних законів щодо незалежності Апеляційної палати і повністю відповідатиме вимогам Закону № 703.

Створення Апеляційної палати у вигляді структурного підрозділу Укрпатенту, передбачає відкриття відповідних вакансій, на які можуть претендувати як працівники Укрпатенту, так й інші особи, які в разі успішного проходження співбесіди приймаються на роботу в Укрпатент.

При створенні Апеляційної палати як структурного підрозділу її члени будуть займатись виключно діяльністю, визначеною повноваженнями палати, не будуть суміщати інші види діяльності, що забезпечить дотримання принципів незалежності та неупередженості.

2.3. Обрання голови Апеляційної палати та його заступників у регламенті передбачено шляхом таємного голосування простою більшістю голосів членів персонального складу Апеляційної палати.

Однак постає питання, хто саме буде висувати на голосування кандидатури для обрання на ці посади. Для забезпечення незалежного голосування необхідно запровадити рейтингове голосування за кожного члена апеляційної палати на посаду голови, із обранням кандидата, який набере більшість голосів, та повтором таких голосувань за кожного із заступників.

2.4. У Проекті Регламенту не передбачено можливості припинення повноважень члена Апеляційної палати. Тому необхідно включити це положення в разі звільнення, притягнення до відповідальності за корупційне порушення, із одночасним встановленням порядку дообрання членів Апеляційної палати.

3. Загальні зауваження щодо тексту запропонованого Проекту Регламенту, пропозиції та обґрунтування

У Проекті Регламенту всюди по тексту замість терміну «Національний орган інтелектуальної власності» використовується термін «Укрпатент», що не відповідає Закону № 703 та положенням всіх спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності і вносить протиріччя з ними.

Розпорядженням Кабміну № 1267-р від 13.10.2020 на Укрпатент лише покладено завдання виконувати функції Національного органу інтелектуальної власності, однак всі терміни у Регламенті повинні узгоджуватись із спеціальними законами, а також з його преамбулою та назвою «Регламент Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності».

В основних положеннях Проекту Регламенту вказується, що «цей Регламент визначає повноваження Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності (далі – Апеляційна палата)», а далі вносить суперечність пунктом 3 Основних положень, де вказується, що «Апеляційна палата є колегіальним органом Укрпатенту», що, на думку Комітету АПУ, виглядає нелогічним, оскільки розуміється як «Апеляційна палата Національного органу інтелектуальної власності є колегіальним органом Укрпатенту».

Тому всюди за текстом у Проекті регламенту просимо замінити у відповідних відмінках «Укрпатент» на «Національний орган інтелектуальної власності (далі - НОІВ).

4. Пропозиції Комітету АПУ щодо подальшого внесення змін до Проекту Регламенту містяться у Додатку 1 до цього листа. Враховуючи всі зауваження, викладені вище в тексті листа, у результаті детального вивчення тексту Проекту Регламенту, всі пропозиції та відповідні їх обґрунтування Комітет АПУ виклав у вигляді порівняльної таблиці, що додається до цього листа (Додаток 1). Ці пропозиції відображають спільну консолідовану думку представників професійної спільноти у сфері інтелектуальної власності, тому наполегливо просимо:

Доопрацювати та внести зміни до Проекту наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про затвердження Регламенту у Апеляційній палаті Національного органу інтелектуальної власності», опублікованого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на офіційному вебсайті Міністерства 26.01.2021 для обговорення з урахуванням зауважень та пропозицій Комітету АПУ.

**З повагою,
Голова Комітету АПУ
з інтелектуальної власності**

Олександр Мамуня

Виконавець:
Мотя Вікторія
тел.+38 (044) 492-88-48
e-mail: komitet@uba.ua